

KŌNONO BWE KWŌJ KEA

Ekanooj lōn wāween ko jemaroñ kwaļok ke jej kea, eļaptata ilo iien Kurijmōj. Jemaroñ ba, jeje ilo talboon, je, leļok, jaketo jaketak, jar kake, kōmatte, al kake, bōkwōj e, ikkure kake, karōk e, ak karreeo ki. Baj kajjieoñ e.

Kwaļok iakwe ñan ro jet ej lukkuun aorōk ilo jermal in karejar eo. Būreejtōnĵi eo Eutieĵ an Douluul eo an Kōrā ro Jean B. Bingham eaar ba: “Jermal in karejar eo eᵄool ej tōprak juon iļļok juon kōn iakwe ainwōt kein kōketak eo. . . . Kōn iakwe ainwōt kein kōketak eo, menin bwilōñ ko renaaj waļok, im jenaaj lo wāween ko ñan bōktok ᵄaan im kōrā ro jeid im jatid ro me “rejaniknik” im karuwaineneik er ñan gospel eo an Jisōs Kraist.”¹

Kōtļok bwe ro jet ren jeļā ke jej kea ej menin aorōk ñan eddōkļok eo an jemjerā ko an juon make. Bōtaab armeĵ ro reoktak rej bōk naan eo ilo wāween ko reoktak. Kōn menin ewi wāween ad kwaļok ad iakwe ilo wāween eo ekkar ñan ro jet renaaj meļeļe im kaᵄolol e? Erkein jet wāween ñan kōnono ñan kwaļok ke jej kea, ippān jet lōmᵄak ñan aᵄ make ijino kōļmenļokjeᵄ.

Ba

Jet iien elōñ jet wāween ñan pineĵ jenkwān aᵄ kwaļok eñjake eo aᵄ kōn juon. Ilo an menin maroñ meļeļe in ba ļok ñan juon ke kwoĵ iakwe, ej bar koba-ik kwaļok ta ko reᵄᵄan kake er. Wāween in ej jipāñ kōkajoorļok jemjerā ko. (Lale Epesōs 4:29.)

- Pukot juon iien eᵄᵄan ñan kōtļok bwe kajjoĵo armeĵ en jeļā ewi joñan aᵄ nōbar e kōn an kajoor.
- Bōĵrakļok, kooļ, ak ijjiōkļok email, jeje ilo taļboon, ak kaat jiroñļok armeĵ eo ke kwoĵ ļōmᵄak kake.

Loļok

Bōk iien ñan kōnono im roñjake juon armeĵ ej juon wāween ñan kwaļok ewi joñan am kaorōke. Jekᵄoᵄn ñe kwoĵ etal ñan kapijuknen eo, ilo ᵄōn jar eo, ak bar jabdewōt jikin, elōñ armeĵ ro rej aikuĵ

juon eo remaron̄ kōnnaan ippān. (Lale Mosaia 4:26; K&B 20:47.)

- Kōm̄man juon iien loḷok, ekkar n̄an aikuj ko an armej eo. Bōk iien n̄an lukkuun roñjake im meḷeḷe kōn wāween eo eppād ie.
- Ijoko emaron̄ pen n̄an etal n̄an kapijuknen ko kōn-ke kōn joñan ettoḷok in, ekkar n̄an m̄anit, ak bar jet wāween ko, lōm̄nak in pukot juon iien ippān doon ālkin wōt iien jar ko.

Jerbal kōn juon Kōttōpar.

Ḷom̄nak kōn ta aikuj ko an kajjojo armej ak baam̄le. Leḷok jermal in jipañ eḷap tokjāer ej kōnono ke kwōj kea. Ej kobaik menin letok ko raorōk an iien im kijejeto eo ḷōm̄nak kake. “Jerbal in jipañ ko reddrik remaron̄ ḷap aer jālōt ro jet,” Sister Bingham eaar ba.²

- Leḷok jermal in jipañ ko me rej kōkajoorḷok kajjojo armej ak baam̄le ko aer, eo āinwōt lale ajri ro bwe ro jinen im jemān ren etal n̄an tampel.
- Kappukot jet wāweein n̄an kōmeraikḷok eddo ko n̄e mour ebaj tarjān joñan, ko āinwot kareo ki wuntō ko, etetal kōn kidu eo, ak jipān ilo melaaj in mweo.

Kōm̄mani Men ko Ippān Doon.

Elōn jet armej ro rejjab epaakḷok ilo kōnono ko remūlaḷ. Ippān jet armej, koba ippān doon ej waḷok ilo pukot ta ko remman nan komiro jim̄or, im kōjermal iien ippān doon n̄an kōm̄mane men kein. Irooj eaar rōjañ kōj bwe jen “pād ippāer im kōkajoor” (K&B 20:53) ro jeid im jatid.

- Etetal ippān doon, karōk juon jota n̄an ikkure, ak kōm̄man e juon iien n̄an ekjerjaij ippān doon.
- Jerbal ippān doon ilo jukjuk in pād ak jermal ko an Kabuñ.

Leḷok juon Menin Leḷok

Jet iien ak iien kō rem̄man n̄an kōnono ippān doon eloñ joñan. Ilo elōn m̄anit ko, leḷok menin leḷok ko ej kōkaḷḷe in kea im tūriamo. Meñe ejjab aolep iien, menin leḷok eo eḷam waan emaron̄ kwaḷok ikdeleel n̄an kalōk juon jemjerā eo em̄manḷok. (Lale Jabōn Kōnnaan Ko 21:14.)

- Bōkḷok kōmaolaḷ eo ennoḷ tata ippāer.
- Kwaḷok juon kout, eoon jān jeje ko rekwojarjar, ak bar jet ennaan kwoj eñjake ke remaron̄ jeraam̄man jen e.

Juon Jerbal in lakwe

Ilo am̄ jeḷaḷok kajeen ro kwoj jermal im ro kwoj pukot im̄we eo n̄an er, kwonaj katak eḷapḷok kōn wāween kōnono kōn iakwe eo am̄ kab am̄ kea kōn er kajjojo.

Kimberly Seyboldt jān Oregon, USA, ej kwaḷok bwewenato in pukōtḷok im̄weo eo im leḷok men in leḷok ko n̄an kwaḷok iakwe.

“N̄e n̄aij lo ke mour ej lelaḷḷok eō, n̄aij jutak lōn tak im kōm̄man zucchini pilawe, ekkā wōt rualitōk ḷoob ko. Iḷōk eo aō ejenolok ej jar eo aō ij kōm̄mane ilo aō kōmat n̄an jeḷā wōn ej aikuji ḷoob in pilawe ko. Ikar maron̄ in jeḷā em̄manḷok ro rūturu ipelaakū ilo an pilawe zucchini ko remeñāan aō kein karuwainene n̄an m̄ōkō m̄weer im mour ko aer.

“Juōn raan emāñāñ ilo iien rak, Iaar bōjrak ḷok iturin juon baam̄le rej wiakake blackberry iturin wōt iaḷ eo. Iaar jab aikuj blackberry, bōtaap ḷaddik eo em̄man dettan, e wūdrik ej jutak ijo im lukkuun m̄ōñōñō in lo eō, lom̄nak ke n̄aij juōn ruwia. Iaar wiaik jet blackberry, bōtaap ekar bar lōn aō mennin leḷok n̄an ḷaddik eo. Iaar leḷok n̄an ḷaddik eo ruo ḷoop in pilawe. Eaar oktakḷok n̄an jemān n̄an bōk mālīm, innām ba, ‘Lale, Baba, kiiō elōn kijed n̄an rainin.’ Iaar lukkuun obrak kōn kam̄oolol kōn iaḷ in n̄an kwaḷok iakwe ilo juōn wāween eḷam waan.”

Elder Jeffrey R. Holland jān Douluul eo an Joñouluuo Rijilōk ro eaar ba “ej bwe kajjojo em̄maan im kōrā ro—likao im jiroñ ro—renaaj likūt kweilok in eḷap kōn wūjleḷok eḷap n̄an kea kōn doon, em̄akūt kōn iakwe eo erreco an Kraist n̄an kōm̄man āindein. . . . Jen jermal kōjaan doon ippān Irooj ilo jikin kallib eo, leḷok n̄an Anij im Jemed aolepān juon pein jipañ ilo jermal im uwaaki jar ko, kaenōm̄man, irḷok kōm̄jaḷ-ḷaaḷ ko, im kōkajoorḷok bukwe ko remōjño.”³

Jisōs Kraist ej Kea

Ālkin an Jisōs Kraist kar kōjerkakpije Lazarus jen mej, “Jisōs eaar jañ.

“Innām riJu ro raar ba, Lo ewi joñan an iakwe ḷeo!” (Jon 11:35–36).

“Ewōr Aō tūriam̄okake kom̄,” Kraist eba n̄an riNipai ro. Innām Eaar kūr n̄an rinañinmej im rim̄ojñō ro aer, im aer riakā, im kōn ripilo ro aer, im “Eaar kōmour er” (lale 3 Nipai 17:7–9).

Rilom̄oḷ eo eaar kōm̄mane waanjoñok eo n̄an kōj ke E ej kea kōn ro jet. Eaar katakin kōj:

“Kwōn yokwe Irooj am̄ Anij kōn aolepen būruom̄ im kōn aolep am̄ im kōn am̄ ḷōm̄nak otemjej.

“Eñin ej kien eo eļap im mōktata.

“Im eo kein karuo āinwōt in, Kwōn yokwe ri turumꞑ im āinwōt kwe.” (Matu 22:37–39).

Wōn ej aikuj aṃ kea? Ewi wāween aṃ kwaļok ñan er ke kwōj kea?

Roñjake ro jet naaj jipañ koj lo wāween ko ñan kwaļok ke jej kea. Bar lale Pedped ko an Jerbal in Karejar “Men ko ʘaleṃ Riroñjake ko Remṃan rej Kōṃṃane” ilo māākjiin eo an Juun 2018 *Liaona*.

“Pedped ko an Jerbal in Karejar” jeje kein raar kōṃṃan ñan jipañ kōj katak ñan kea kōn doon—ejjab aikuj in kwaļoke āinwōt juon ennaan. Ilo ad itok ñan jelā ro jej jipañ er, Jetōb Kwojarjar enaaj imṃwe kōj ñan jelā ta ennaan eo remaroñ aikuj damoļok ñan kea eo im tūriamṃ eo ad.

KAKEEMEMEJ KO

1. Jean B. Bingham, “Jermal in Karejar āinwōt an Rilṃmṃor eo kar Kōṃṃane,” *Liaona* Māe 2018, 106.
2. Jean B. Bingham, “Jermal in Karejar āinwōt an Rilṃmṃor eo kar Kōṃṃane,” 104.
3. Jeffrey R. Holland, “Pād Ippāer im Kōkajoor Er,” *Liaona* Māe 2018, 103.